

Наркомафія у Кременчуці / Ч. I

Журналістське розслідування проведено за сприяння Датської спілки журналістів-розслідувачів. Архів розслідування та копії друкованих матеріалів передані представництву Датської спілки для паралельної публікації. Копії матеріалів направлені Голові кримінальної палати Верховного Суду України та до Генеральної прокуратури України.

АБИ ПОСАДИТИ ЗАТРИМАНОВОГО ВИКОРИСТОВУЄ

Українці, говорячи про злочинність, досить часто використовують слово «мафія». Ще частіше – «наркомафія». Але про що мова? Хіба в Україні існує мафія? Учбові посібники українських правоохоронців не містять такого слова. Вони пропонують інше визначення – «організована злочинна група». У серйозних випадках – «організована злочинна організація». До чого ж тут мафія? Чи доречне взагалі це італійське слово на українській землі? Як виявилось, дуже доречне. Адже головна відмінність мафіозного угруповання від стандартного бандитського – це щільний злочинний зв'язок з правоохоронними та владними структурами на місцях. І нагорі.

трапились дисципліновані поняті. Ходять парою. Служать народу України. Чого чіпляються? А ось чого. Дисципліновані поняті, які так вчасно з'являлися на місці затримання, послідовно уникали давати свідчення у суді. Водночас обвинувачувані у справах, де понятими були Власенко та Богуш, надто часто заявляли, що наркотики їм підкинули правоохоронці. А понятих при затриманні взагалі не було.

Досить дивний збіг обставин. Тому ми вирішили детальніше вивчити справи, де фігурували прізвища понятих Власенка та Богуша.

**«ПАЩЕНКО ТА ЛАВРИК
ВІВЕЗЛИ МЕНЕ НА
РІЧКУ, ДЕ КУПАЛИ
– ПІСЛЯ ЦЬОГО Я
ПОПАЛА ДО ЛІКАРНІ З
ІНСУЛЬТОМ ...»**

Справа № 1-525/2004; кримінальна справа № 04315032

За оперативною інформацією, Світлану Пінаєву – наркоманку зі стажем, раніше судиму – у 2004 році затримували з наркотиками двічі – 19 та 20 лютого. Щоразу у провулку Луговому (Ревівка). За документами, затримання проводились чинно, благородно, у присутності понятих К. Г. Власенка та А. В. Богуша. Протокол огляду та вилучення шприца з наркотичною речовиною склав оперуповноважений кременчуцького ВБНОН ст. лейтенант Матяш (аркуш справи 11; далі в тексті – а. с. 11). Старший оперуповноважений ВБНОН ст. лейтенант міліції Пащенко відібрав у понятих свідчення (а. с. 70;71;72;73). Поняті дружно розповіли, що: 19 лютого, о 13.30, працівники міліції запросили їх у якості понятих на вулицю Кооперативну, до станції техобслуговування – там затримали дівчину з ширкою; 20 лютого, о 10.30, їх знову запросили на вулицю Кооперативну, до «Торговельного центру» – там знову затримали ту саму дівчину з тією самою ширкою.

**КУДИ ЗНИК ПІДПИС
ПОНЯТОГО?**

Оперативники все задокументували, протоколи склали – любо дорого дивитися. Лише одна деталь трохи зіпсувала картину бездоганної міліцейської праці – відсутність підпису Власенка у протоколі допиту свідка, де він розповідає, як 19-го лютого затримували Пінаєву (а. с. 73). Немає ні стандартної фрази, написаної від руки: «З моїх слів записано вірно, мною прочитано», – ні особистого підпису понятого. Дивно, як це могло статися? Уявіть собі: ось сидить опер, ось понятий. Понятий дає свідчення, опер друкує

протокол. І передає його понятюму, щоби той підписав. Бо без його підпису це не протокол, а так – твір на вільну тему.

І все-таки підпису немає. Чому? Не знаю, не знаю. Зарано робити висновки. Пішли далі. А далі був суд.

**СВЕТА РОЗПОВІДАЄ, ЯК
ЇЇ БИЛИ...**

На суді Світлана Пінаєва заявила (а. с. 193):

– 19 лютого я працівників міліції і не бачила. 20 числа я зустріла Пащенко та Лаврика, вони заштовхнули мене у машину, відібрали 15 гривень, побили трохи. Я все підписувала під їхнім тиском. З іншого боку, я їм вдячна, так як після цього я наркотики кинула, поїхала лікуватися. Коли Пащенко та Лаврик відібрали у мене 15 гривень, вони показали мені в бардачку машини ширку, сказали, що вона моя. Потім вони катили мене по Ревівці, тлумачили, щоб я узяла на себе 2 епізоди. Потім вони повезли мене до начальника ВБНОН КМУ Кононенка. Він мене особисто побив. Я все підписувала, що мені казали, тому мене і відпустили на підписку (про невізід; авт.).

Пізніше Пащенко та Лаврик вивезли мене на річку, де купали. Вода була холодна, після цього я потрапила до лікарні з інсультом та запаленням легень. Спочатку я лікувалася у 1-й міській лікарні Кременчука, потім у Полтаві, про що я привезла довідку слідчому Цурапі. Він сказав, що передасть її до суду...

Начальник відділення колонії, де сиділа Света, написав у її характеристиці: «Особа за характером врівноважена, слабковольна, товариська. До роботи ставилась задовільно. Має родичів та неповнолітнього сина. Регулярно підтримувала з ними стосунки листуванням...»

**СВЕТА НАЗИВАЄ
ПРІЗВИЩЕ ТАЄМНИЧОГО
СВІДКА**

А далі Світлана Пінаєва повідомила, що має свідка, який провів з нею весь день 19 лютого, і ніхто її того дня не затримав:

– За 19-те лютого у мене є свідок – Бутенко Сергій Володимирович, який зараз знаходиться або в СІЗО-23, або у ВК-69. Ми до ранку були з ним разом у Крюкові. Цей день йому повинен запам'ятатися, тому що у нього день народження теж 19 числа, тільки травня.

Після такої Светиної відвертості прокурор Дубова вимагає оголосити перерву у судовому засіданні. Суддя Сироветнік оголошує перерву, щоби встановити місцеперебування свідка Бутенка та етапувати його до суду. Крім того суддя призначає прокурорську перевірку щодо законності діянь оперів Лаврика та Пащенко, а також начальника ВБНОН Кононенка. І, нарешті, суд виносить постанову: викликати у судові засідання неприбулих свідків – понятих Власенка та Богуша.

Абсолютно законні, логічні рішення. Ще мить – і законність восторжествувала би. Або свідки Власенко та Богуш засвідчили б, що Света обманює, і 19-го її затримували

фото: Дмитро Бабич

ли, або свідок Бутенко довів би, що вони зі Светою весь день 19 лютого протримались за руки, і обманює хтось інший. А прокурор перевірів би офіцерів міліції. Все мало, нарешті, з'ясуватися. І з'ясувалося.

СЛІПА ФЕМІДА

Помічник прокурора Кременчука, юрист 3-го класу В. І. Левицький провів перевірку і виніс постанову про відмову у порушенні кримінальної справи у зв'язку з відсутністю складу злочину у діях офіцерів міліції Лаврика, Пащенко та Кононенка. Таких висновків він дійшов, опитавши панів офіцерів, які заявили, що бачили нікого не бив. А Лаврик додав, що взагалі не бачив і не затримував цю нещасну Свету!

Поняті Власенко та Богуш до суду так і не з'явилися. Суд обмежився вивченням їхніх письмових свідчень – у тому числі і протоколом, який Власенко навіть не підписав (а. с. 73). Підсудна Пінаєва благала, щоби понятих викликали до суду, щоби вони тут, у суді, засвідчили, що бачили у неї наркотики! Але хто ж ту Свету слухав?

Суддя Сироветнік отримала інформацію про місцезнаходження свідка Сергія Бутенка – з 23 жовтня він відбував покарання у кременчуцькій колонії № 69 (а. с. 177-179). Це зовсім поруч. Але з невідомих причин його так і не етапували до суду. Свідчень він не давав.

2 грудня 2004 року суд визнав Світлану Пінаєву винною у скоєнні злочину, передбаченого ст. 309 ч. 2 – незаконне придбання та зберігання наркотичних засобів, вчинене повторно. Пінаєва отримала свій строк,

визначений сліпою Фемідою. Все закінчилось швидко – був грудень, останній місяць року. У грудні в судах поспішають завершувати справи.

КОМЕНТАР

Дві речі дивують у цій справі. Перше: чому не допитали свідків? Друге: чому так дивно – м'яко кажучи – провели прокурорську перевірку? Юристу 3-го класу, звичайно, видніше, як її проводити. Але усім іншим – не юристам – цілком зрозуміло, що жоден офіцер міліції не зізнається у застосованні фізичної сили та погроз. Ну, подумайте, він що, має сказати: «Та ти розумієш, робота така нервова, наркомани такі зарази, ну, вибач, не втримався, вривав їй з носака! Ну, й трохи притопив!»? Коли підсудна каже одне, а офіцери міліції – інше, логічно було би допитати неупереджених свідків – найперше, понятих. Чому прокурор цього не зробив?

І, нарешті, чому суддя так і не викликала до суду свідка Бутенка? Адже це – важливий свідок. «ТелеграфЪ» розшукав Бутенка, і спробував перевірити заяву підсудної Пінаєвої. Сергій Бутенко, дійсно, відбуває покарання у кременчуцькій колонії № 69. Як з'ясувалося, щонайменше у першій частині свідчень Пінаєва не брехала – Бутенко, дійсно, народився 19 травня 1976 року. Судячи з отриманої інформації, він дійсно знає Пінаєву. Звичайно, вони могли домовитись щодо свідчень. А могли насправді бути разом. Але з'ясувати це має не журналіст, а уповноважений на те суддя. Чому пані суддя цього не зробила?